

محمد مهدی محلولجی، دانش آموخته حوزه علمیه قم و دانشجوی دکتری مطالعات انقلاب اسلامی

مقدمه

سیزدهم آبان ۱۳۵۸، نقطه عطفی در تاریخ انقلاب اسلامی ایران بود. در این روز، دانشجویان پیرو خط امام، سفارت آمریکا در تهران را تسخیر کردند. این اقدام، پاسخی انقلابی به دهه‌ها خصومت سیستماتیک آمریکا علیه ملت ایران بود. برای درک عمق این رویداد تاریخی، باید ریشه‌های خصومت آمریکا با ایران را از دوره پیش از انقلاب تا ماه‌های اولیه پس از پیروزی انقلاب اسلامی بررسی کرد.

فصل اول: پیشینه خصومت آمریکا با ایران پیش از انقلاب

۱. کودتای ۲۸ مرداد۱۳۳۲

آمریکا در سال ۱۳۳۲ به سازماندهی کودتایی علیه دولت قانونی دکتر محمد مصدق، ضربه‌ای مهلک به حاکمیت ملی ایران وارد کرد. بر اساس اسناد منتشرشده سازمان سیا، این نهاد در گزارشی محرمانه به تاریخ ۱۸ اوت ۱۹۵۳ تصریح کرد: «عملیات آژاکس برای براندازی مصدق با موفقیت به اجرا درآمد.» (سند CIA، ۲۰۱۷) این کودتا که با همکاری سرویس اطلاعاتی بریتانیا اجرا شد، نه‌تنها دولت قانونی دکتر مصدق را ساقط کرد؛ بلکه آرمان استقلال و حاکمیت ملی ایرانیان را هدف قرار داد.

۲. حمایت همه‌جانبه از رژیم پهلوی

در طول ۲۵ سال حکومت محمدرضا پهلوی، آمریکا با پشتیبانی کامل از این رژیم، ایران را به پایگاه خود در منطقه تبدیل کرد. بر اساس اسناد وزارت خارجه آمریکا، تا سال ۱۹۷۸ بیش از ۸۰۰ مستشار امنیتی آمریکا در ایران فعال بودند. (اسناد وزارت خارجه آمریکا، ۱۹۷۸) پروفیسور جیمز بیل در کتاب «عقاب و شیر» تأکید می‌کند: «ایران تحت حکومت

چرایی حمایت آمریکا و کشورهای غربی از اسرائیل

ابوالحسن بکتاش

آیت‌الله‌عزیزینحی‌الحسینی

آیت‌الله‌عزیزمجتبی‌المکرمی

آیت‌الله‌عزیزعلی‌اکبر

آیت‌الله‌عزیزمیرزا محمد باقر

آیت‌الله‌عزیزمیرزا محمد تقی

آیت‌الله‌عزیزمیرزا محمد باقر

آیت‌الله‌عزیزمیرزا محمد تقی

آیت‌الله‌عزیزمیرزا محمد باقر

آیت‌الله‌عزیزمیرزا محمد تقی

آیت‌الله‌عزیزمیرزا محمد باقر

آیت‌الله‌عزیزمیرزا محمد تقی

آیت‌الله‌عزیزمیرزا محمد باقر

آیت‌الله‌عزیزمیرزا محمد تقی

آیت‌الله‌عزیزمیرزا محمد باقر

آیت‌الله‌عزیزمیرزا محمد تقی

آیت‌الله‌عزیزمیرزا محمد باقر

آیت‌الله‌عزیزمیرزا محمد تقی

آیت‌الله‌عزیزمیرزا محمد باقر

آیت‌الله‌عزیزمیرزا محمد تقی

آیت‌الله‌عزیزمیرزا محمد باقر

آیت‌الله‌عزیزمیرزا محمد تقی

آیت‌الله‌عزیزمیرزا محمد باقر

آیت‌الله‌عزیزمیرزا محمد تقی

آیت‌الله‌عزیزمیرزا محمد باقر

آیت‌الله‌عزیزمیرزا محمد تقی

آیت‌الله‌عزیزمیرزا محمد باقر

آیت‌الله‌عزیزمیرزا محمد تقی

آیت‌الله‌عزیزمیرزا محمد باقر

آیت‌الله‌عزیزمیرزا محمد تقی

آیت‌الله‌عزیزمیرزا محمد باقر

آیت‌الله‌عزیزمیرزا محمد تقی

آیت‌الله‌عزیزمیرزا محمد باقر

آیت‌الله‌عزیزمیرزا محمد تقی

آیت‌الله‌عزیزمیرزا محمد باقر

آیت‌الله‌عزیزمیرزا محمد تقی

آیت‌الله‌عزیزمیرزا محمد باقر

آیت‌الله‌عزیزمیرزا محمد تقی

آیت‌الله‌عزیزمیرزا محمد باقر

آیت‌الله‌عزیزمیرزا محمد تقی

آیت‌الله‌عزیزمیرزا محمد باقر

آیت‌الله‌عزیزمیرزا محمد تقی

آیت‌الله‌عزیزمیرزا محمد باقر

آیت‌الله‌عزیزمیرزا محمد تقی

آیت‌الله‌عزیزمیرزا محمد باقر

آیت‌الله‌عزیزمیرزا محمد تقی

آیت‌الله‌عزیزمیرزا محمد باقر

آیت‌الله‌عزیزمیرزا محمد تقی

آیت‌الله‌عزیزمیرزا محمد باقر

۴. استفاده از سفارت به‌عنوان پایگاه براندازی

اسناد کشف‌شده از لانه جاسوسی نشان می‌دهد که سفارت آمریکا، شبکه وسیعی از جاسوسان را در نهادهای دولتی ایران ایجاد کرده بود. این اسناد که در ۷۸ جلد توسط مرکز اسناد انقلاب اسلامی منتشر شده، حاوی اطلاعات محرمانه‌ای درباره طرح‌های براندازی نظام جمهوری اسلامی است.

فصل سوم: تسخیر لانه جاسوسی؛ عکس‌العملی انقلابی

در چنین شرایطی، اقدام دانشجویان پیرو خط امام در تسخیر لانه جاسوسی، پاسخی طبیعی و انقلابی به خصومت سیستماتیک آمریکا بود. این اقدام که با حمایت امام خمینی ^{رحمه‌الله} و مردم ایران مواجه شد، دست استکبار را از ایران کوتاه کرد و توطئه‌های دشمن را افشا نمود.

امام خمینی این اقدام را «انقلاب دوم» خواندند و فرمودند: «این جوانان در حقیقت آمریکا را به زانو درآوردند.» (صحیفه امام، جلد ۱۰، ص ۲۴۵)

فصل چهارم: پیامدهای تسخیر لانه جاسوسی

۱. افشای چهره واقعی آمریکا

اسناد به دست‌آمده از لانه جاسوسی، پرده از فعالیت‌های مخفی آمریکا علیه ایران برداشت. این اسناد نشان داد که سفارت آمریکا در تهران، پایگاهی برای برنامه‌ریزی و اجرای توطئه‌های مختلف علیه منافع ملی ایران بوده است.

۲. تقویت روحیه استکبارستیزی

این رویداد تاریخی، روحیه استکبارستیزی را در میان ملت ایران تقویت کرد و نشان داد که می‌توان در برابر ابرقدرت‌ها ایستادگی کرد.

۳. تثبیت موقعیت بین‌المللی انقلاب اسلامی

تسخیر لانه جاسوسی، موقعیت بین‌المللی انقلاب اسلامی را تثبیت کرد و نشان داد که ایران حاضر نیست، تحت سلطه قدرت‌های خارجی قرار گیرد.

نتیجه‌گیری

تسخیر لانه جاسوسی در سیزدهم آبان ۱۳۵۸، پاسخی انقلابی به دهه‌ها خصومت سیستماتیک آمریکا با ملت ایران بود. این اقدام که ریشه در ماهیت استکبارستیزی انقلاب اسلامی داشت، نشان داد که ملت ایران در برابر توطئه‌های دشمنانش هوشیار و مقاوم است. سیزدهم آبان نماد مقاومت ملتی است که در برابر استکبار جهانی ایستاد و ثابت کرد که می‌توان در برابر ابرقدرت‌ها مقاومت کرد و پیروز شد. این رویداد تاریخی به ما می‌آموزد که تنها راه مقابله با استکبار، مقاومت و پایدردی بر ارزش‌های انقلابی است.

منابع

– اسناد منتشرشده CIA درباره کودتای ۲۸ مرداد (۲۰۱۷).

– خاطرات دکتر مصدق (۱۳۶۴).

– مجموعه اسناد لانه جاسوسی (مرکز اسناد انقلاب اسلامی).

– صورت‌جلسات دادگاه کودتای نوژه (۱۳۵۹).

– صحیفه امام خمینی ^{رحمه‌الله}.

– خاطرات ژنرال هاینز (۱۹۸۲).

– گزارش بانک مرکزی ایران (۱۳۵۸).

– کتاب «عقاب و شیر»، جیمز بیل (۱۹۸۸).

– اسناد وزارت خارجه آمریکا (۱۹۷۸).

آنجا را اورشلیم جدید می‌دانند و این نفوذ و قدرت صهیونیست‌ها، محصول جمعیت آنان و یا وسعت جغرافیایی و یا منابع زیرزمینی اسرائیل نیست؛ بلکه این قدرت روافزون صهیونیست‌ها در گروی منافع حیاتی و درهم‌تنیده صهیونیست‌ها با دولت‌مردان آمریکایی و فراتر از آن، دولت‌مردان کشورهای غربی است. این منفعی که در یک رابطه تاریخی و درهم‌تنیده صهیونیست‌ها با ارکان برخی کشورها به‌خصوص آمریکا تکوین یافته است، به‌شکلی که دفاع و حمایت ظاهراً پرهزینه از رژیم صهیونیستی جزء منافع حیاتی این دولت‌ها برشمرده می‌شود. مقام معظم رهبری در این‌باره فرمودند: «دستگاه استکبار بیاعتماد به همه اصول انسانی، مایل است این منطقه خاورمیانه، این منطقه حساس را که پر از ثروت و حساسیت گوناگون جغرافیایی و اقتصادی است، در اختیار بگیرد. در مشّت بگیرد. وسیله‌اش هم اسرائیل غاصب است؛ صهیونیست‌های مسلط بر فلسطین اشغالی؛ مسأله این است. همه این حرکاتی که این چند سال در این منطقه انجام گرفته است– از قضایای لبنان تا قضایای عراق تا قضایای فلسطین– با این نگاه قابل تفسیر و قابل فهم است. مسأله این است که این منطقه باید در مشّت آمریکا واستکبار– استکبار اعم از آمریکا است؛ البته مظهر عددهاش، شیطان بزرگ، دولت آمریکا است– قرار داشته باشد. استکبار می‌خواهد این منطقه را در اختیار داشته باشد؛ در مشّت داشته باشد. استکبار این منطقه را لازم دارد و عاملش هم اسرائیل است. همه این داستان‌ها و قضایای این چند سال با این نگاه، تحلیل می‌شود …»^۱

منابع

۱- روزنامه جمهوری اسلامی، مورخه ۱۳۸۰/۷/۲۵، ص ۹.

۲- روزنامه اطلاعات، مورخه ۱۳۶۸/۲/۳۰، ص ۶.

۳- همان.

۴- همان.

۵- فصلنامه مشکوة، شماره ۲۸، پائیز ۱۳۳۸ شمسی، ص ۶۱.

۶- همان.

۷- جری قالول (از چهره‌های برجسته صهیونیسم مسیحی) ادعا می‌کند که در آمریکا هفتاد میلیون نفر صهیونیست مسیحی وجود دارد.

۸- برخی دیگر تعداد صهیونیست مسیحی را بیست تا سی میلیون

یعنی حدود پنج برابر جمعیت شش میلیونی یهودیان آمریکا دانسته‌اند.

۹- مهدی قوبدل، بررسی منافع (امپردی ایالات متحده در حمایت نامشروط از اسرائیل، کتاب آمریکا) ویژه روابط آمریکا– اسرائیل.

۱۰- بیانات در دیدار جمعی از مردم قم به‌مناسبت قیام نوزدهم دی ۱۳۸۷/۱۰/۱۹.

• ویژه‌نامه استکبارستیزی / ۲

اسناد لانه جاسوسی و جاسوسان سازمان سیا

علی معظمی گودرزی، دانشجوی ارشد مدرسی انقلاب اسلامی، دانشگاه معارف قم

آنچه که بیش از همه بر لانه جاسوسی‌بودن سفارت آمریکا اشاره دارد، وجود اسنادی مبنی بر ارتباط برخی ایرانی‌های متمایل به غرب نه‌تنها با سفارت آمریکا بلکه با سازمان سیا، به‌عنوان یک سازمان اطلاعاتی و جاسوسی می‌باشد. یکی از این اسناد مربوط به عباس امیرانتظام می‌باشد. این سند که مربوط به ۹ شهریور ۵۸ می‌باشد، شرح دیدار آدلسیک و امیرانتظام در استکهلم سوئد گزارش شده است. امیرانتظام با نام رمزی اس.دی.پلاد، درباره یکی از دو مأموریت خود در استکهلم به آدلسیک این‌چنین می‌گوید: «آنکه رابطه اطلاعاتی با سیا را دوباره برقرار کند. دولت تهران احساس کرده که اگر درباره ترتیبات امر در خارج از تهران مذاکره شود، آسان‌تر است (... مذاکرات موضوع تلگرام جداگانه‌ای خواهند بود.)»^۱

یکی دیگر از افرادی که در خدمت سازمان سیا بوده و تحت تدابیر آنان، دوره‌های امنیتی و جاسوسی را نیز طی کرده است، بهرام بهرامیان می‌باشد. بهرامیان با طی‌کردن دوره‌های امنیتی، مورد توجه مأموران بوده است: «الف) (بهرام بهرامیان) آموزش قواعد امنیتی را طی کرده و هنگامی که در تهران بوده، به‌طور مخفی ملاقات داشته است. او آموزش مخفی‌نویسی را نیز طی کرده.»^۲ وی همچنین استفاده از وسایل جاسوسی را نیز آموخته و به‌کار می‌گرفته است: «یک آدرس عملیاتی در لندن (جهت ارسال نامه‌های مخفی) برای وی تعیین شده است. برای استفاده از وسایل مخابراتی مخفی مجوز تصویب شده. با این وجود تا تاریخ ۲ (۱۲ یا ۲۲ م.) مارس ۷۸ هیچ وسیله رادیویی در اختیار نداشت‌ه است.»^۳ در مورد بهرامیان می‌توان خصوصیت دیگری را نیز ذکر نمود و آن هم قبولی در آزمون دروغ‌سنجی سفارت و سازمان سیا بوده که در آبان ۵۶، آن را با موفقیت پشت سر گذاشته است.^۴

وی علاوه بر طی چنین دوره‌هایی، از سازمان سیا پول نیز دریافت کرده است. در مورد بهرام بهرامیان و دریافت پول از سیا در اسناد این‌گونه آمده است: «او از پذیرفتن دستمزد امتناع ورزیده؛ اما ما یک حساب غیرمستقیم که توسط ستاد واریز می‌شود و یک حساب تأمین بیمه عمر برای وی حفظ کرده‌ایم؛ بنابراین او می‌تواند درحالی که خارج از آمریکا است مجوز بیگانه خود را همچنان داشته باشد.»^۵ در سندی دیگر که باز مرتبط با نام مستعار وی در اسناد یعنی اس.دی.ارن/۱ می‌باشد، این‌چنین آمده است:

در ۱۷ خرداد ۵۷ یک یادداشت تعهد را که در اسفند ۵۸ اصلاح شد، پذیرفت که به‌موجب آن، سیا پول یک بیمه‌نامه عمر معادل ۱۰۰۰۰۰ دلار آمریکا را می‌پردازد و سالانه ۵۰۰۰ دلار آمریکا در یک حساب امنی ستاد واریز می‌نماید. آخرین اصلاح یادداشت تعهد تاریخ ۹ فروردین ۵۸ را دارد که به‌موجب آن، سیا همچنین به الف/۱ کمک می‌کند که حین اقامتش در خارج از آمریکا، حق مخصوص بیگانه دائم‌الاقامه خود را حفظ کند و این حق، از مقامات ایرانی پوشیده بماند. در فروردین ۵۸ یک وام با نرخ مساعد برای الف/۱ ترتیب داده شد که ۱۳۰۰ دلار بازپرداخت آن به سیا، به‌عنوان پاداش ملعی گردید.^۶ در سندی دیگر که مربوط به فریدون ناصری است، اشاره شده که در شهریور ۵۷ به استخدام سیا درآمده و ماهانه ۷۵۰ دلار نیز به حساب وی که عنوان امنی داشته، پرداخت می‌شده است.^۷

اسنادی که در بالا ذکر شد، در کنار سایر اسناد و دسیسه‌های انجام‌شده در سفارت آمریکا در ایران، بیش از پیش، بر ماهیت واقعی این سفارتخانه که همان لانه جاسوسی‌بودن آن است، اشاره دارد.

• پی‌نوشت‌ها

۱. اسناد لانه جاسوسی، ج ۶، ص ۳۳۲

۲. همان، ص ۳۴۴.

۳. همان، ص ۳۵۰.

۴. همان، ص ۳۴۴.

۵. همان، ص ۳۹۳.

۶. همان، ص ۳۵۰.

۷. همان، ص ۳۹۳.